

MAGYARORSZÁG
SLOVENSKO
УКРАЇНА
Neighbourhood Programme

A gazdasági és kulturális együttműködést megalapozó és segítő hálózat létrehozása

Interreg IIIA HUSKUA/05/01/303

Alapképzés a határon átnyúló közösségi programok és kezdeményezések tervezéséhez

- Képzési koncepció és tematika –
2.1 változat

2007. augusztus 25.

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	3.o.
1. A képzés célja	4.o.
2. Célcsoport	5.o.
3. Földrajzi kiterjedés	6.o.
4. Kiválasztott mikrotérségek	7.o.
5. Létszám	9.o.
6. Képzési filozófia	9.o.
7. Képzési témakörök	10.o.
8. Oktatásszervezési kérdések	10.o.
9. Oktatási segédletek	12.o.
10. Értékelési eljárások a programban	13.o.
11. Kiegészítő szakmai rendezvények	13.o.
12. Helyi szükségletfeltárás	14.o.
13. Részletes tematika	16.o.
14. Kulcskompetenciák	18.o.
14.1 A közösségi kezdeményezések és azok tágabb kontextusának megértése	
14.2 Magyarország – Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködés Operatív Program 2007-2013 ismerete	
14.3 Leader program felépítése és a HVI-k szerepének megértése	
14.4 Részvételi demokrácia technikák alapjainak ismerete	
14.5 Közösségi kezdeményezéseket megalapozó szükségletfeltárás módszereinek ismerete	
14.6 Az civil szektor részvételének megértése az Európai Unió közösségi kezdeményezéseiben	
14.7 A projekt tervezés és projektmenedzsment módszereinek ismerete	
14.8 A logikai keretmátrix (logframe)	
14.9 Monitoring- és értékelési indikátorok típusainak ismerete	
14.10 A 2007 és 2013 között elérhető közösségi programok ismerete	

BEVEZETŐ

A szlovák-magyar közös határszak mentén tervezett gazdasági és kulturális együttműködést megalapozó és segítő hálózat létrehozásának külső feltételei nagyon jók, időzítése jól illeszkedik a 2007-2013 közötti Európai Unió költségvetési időszakra prognosztizált társadalmi és gazdasági változásaihoz. A határon átnyúló területfejlesztési programok, gazdasági és társadalmi együttműködések keretei alapvetően megváltoznak 2008-tól. Egyrészt schengeni belső határok megszűnésével a migrációs folyamatok diverzifikálódnak és fokozódnak, a gazdasági kapcsolatok erősödnek, új együttműködési modellek jönnek létre. Másrészt az EGTC rendelet várható hatásaként a korábbi évek megosztott modernizációs programjai helyett esély van a határ két oldalán lévő terület szerves, egybefüggő fejlesztésére a határon átnyúló vidékfejlesztési programok megvalósításával, organikus együttműködések facilitálásával. Az EGTC rendelet értelmében a csoportosulásnak képeseknek kell lennie a Közösség által társfinanszírozott együttműködési programok (ERFA, Strukturális Alapok) és az állami vagy regionális/megyei/járási szinten kezdeményezett programok végrehajtására. E tekintetben a menedzsment feladatokat ellátni képes mikrotérségi gesztorok, munkaszervezetek felkészítése elsődleges fontosságú, mert csak így nyílik lehetőség arra, hogy az együttműködő települések valós igényeinek megfelelő területi együttműködések és adekvát programok meg is valósuljanak. Harmadrészt közismert, hogy Az Interreg EU közösségi kezdeményezés folytatásaként, annak prioritásrendszerét követve 2007 és 2013 között az Európai Területi Együttműködés Operatív Program (ETEOP) működik majd, ám csak akkor lehet eredményes a magyar-szlovák határszakaszon, ha az együttműködés infrastruktúra hiányosságait sikerül orvosolni.

Jelen képzési koncepció és részletes képzési tematika a „A gazdasági és kulturális együttműködést megalapozó és segítő hálózat létrehozása” Interreg program keretén belül megvalósuló oktatási modul szakmai előkészítéseként készült a határon átnyúló közösségi programok és kezdeményezések tervezését elősegítendő, építve az Ister-Granum Eurorégió Fejlesztési Ügynökség Kht. által 2007. júliusában elkészített megvalósíthatósági tanulmányára.

A képzési program egy több éves, a határon átnyúló (azt mintegy zárójelbe tévő) térségi - és nem regionális szintű ! – együttműködések megalapozását célozza kiválasztott modell térségekben a vidékfejlesztés modern, EU konform eszköztárához és az elvárt programozási módszerekhez igazodva. A program első szakaszában az együttműködést segítő partnerkereső adatbázis szerkezeti modulja készült el, a második lépésben INFO pontok alakultak, melyek funkcióját, feladatait, területi eloszlását a megvalósíthatósági tanulmány nyomán újra kell gondolni. Ezt követően a modell térségek

kiválasztására került sor¹. Harmadik lépésben kerül sor a kiválasztott térségekben az alapozó képzésre, mely során elményalapú jártasságra tesznek szert az érintett térségi szereplők. Végezetül a negyedik szakaszban a modell térségek önálló projekteket terveznek és valósítanak meg folyamatos szakmai monitorozás mellett. A képzés során szlovák és magyar szakemberek részvételével kísérleti jelleggel határon átnyúló mikrotérségi szintű adaptálásra kerül a közösségi kezdeményezések és programok alapozását segítő módszertan. A képzés során a résztvevők elményalapú jártasságot szereznek az EU által elvárt PCM projekt tervezési és végrehajtási módszerek alkalmazásáról, megismerik a közösségi programok és kezdeményezések szükségletfeltárásának módszereit, tájékozódnak a 2007-2013 közötti közösségi kezdeményezések és közösségi programok célrendszeréről, megismerik az EGTC rendelet várható hatását. A képzés végén a résztvevők várhatóan képesek lesznek arra, hogy a Leader típusú vidékfejlesztési kezdeményezés határon átnyúló adaptációs folyamatát megkezdjék.

1. A képzés célja

A képzés általános célja a magyar-szlovák közös határszakaszon elhelyezkedő területileg hátrányos helyzetű vidéki szervezetek és intézmények (önkormányzatok) felkészítése az EU típusú projekttervezési módszerek illetve az EU források közös, organikus programok megvalósításra lehívott források bővítésére a vonatkozó vidéki térségekben. A képzés résztvevői a meghatározott mikrorégiókban (kistérségekben és járásokban) bejegyzett non-profit szervezetek vezetői, tagjai, nem bejegyzett civil közösségeik, önkormányzatok, kisvállalkozások valamint a velük együttműködő más társadalmi szervezetek (pl. helyi média, dekoncentrált hatóságok, egyházak).

A program az alkalmazott tematika alapján javítja majd a határon átnyúló térségben a szereplők, szervezetek célorientált együttműködési készségét, ösztönzi a mikrotérségben a partnerségi hálózatok kialakítását, ennek alapvető kommunikációs csatornájaként az internetet tekintve.

A program során három térségben a fejlesztő, gyakorlat orientált képzési programot kiegészítő szakmai szolgáltatások és rendezvények kísérik. A képzési csoport mellé facilitátort (térségi mentor) biztosítunk, akik a képzési program során folyamatosan kapcsolatban állnak a csoporttal és szakmai tanácsadással, orientálással on-line és személyes jelenléttel folyamatosan segíti az adott csoportot a képzési program gyakorlati feladatainak megvalósításában. Ezen túlmenően a képzési program minden egyes térségben kompetencia feltárással indul, ahol az általános tematika és célkitűzések ismertetése

¹ A térségek – és egyben a három képzési helyszín – kiválasztása nem konfliktusmentes a programban. Az eredeti pályázat szerint mind a két pályázó elsősorban egy országos hálózatban gondolkodott, melyet területi irodák koordinálnak. Ezen létező INFO-pontok csak kisebb részben igazodnak az mikrorégió alapú határon átnyúló fejlesztési elképzelésekhez. Jelen képzési koncepcióban kísérletet teszünk arra, hogy összehangoljuk a meglévő INFO pontokat (Komárom, Rozsnyó, Ácsteszér, Budapest), a már nyertes hazai Leader+ térségekkel.

mellett meghatározásra kerül az adott helyi közösség „erőtér” szerkezete, feltárásra kerül a képzésen résztvevő csoport speciális szüksége, kompetencia szintje valamint csoport-tréning módszerek segítségével meghatározásra kerülnek a különböző helyi kezdeményezések, projekt csírák, amelyek a mikrotérségre szabott gyakorlati modulban kerülnek felhasználásra. A képzési program minden térségben záró, értékelő modullal kerül befejezésre

Hosszú távú cél, hogy a képzést követően helyi szinten kialakuljanak az együttműködő csoportok, amelyek a megismert technikák és módszerek és részvételi technikák alkalmazásával képesek határon átnyúló helyi projekteket megvalósítani és ezekkel a technikákkal a helyi közösség más tagjait is megismertetni.

A képzés további célja, hogy mindhárom modell mikrotérségekben kiválasztódjon a közösségi együttműködések operatív megvalósítását segítő munkaszervezet és ezen munkaszervezetek helyi beágyazottsága a képzés nyomán erősödjön, szakmai-legitimációs bázisuk megteremtődjön.

2. Célcsoport

A képzés résztvevői a meghatározott térségekből a hálózat tagjai illetve a hálózati munka iránt potenciálisan érdeklődő civil szervezetek, bejegyzett non-profit szervezetek vezetői, tagjai, nem bejegyzett civil közösségeik valamint a velük együttműködő társadalmi partnerek (önkormányzatok, gazdasági szervezetek, kamarák).

A képzési program a határszakaszon 3 kiválasztott vidéki modell térségben zajlik. A kistérségek kiválasztása két lépésben történik. Elsőként a határszakaszon már meglévő (1999-2000-ben létrejött) eurorégiók közül (Ipoly, Neogradiensis, Zemplén, Sajó-Rima, Kassa-Miskolc, Karszt-Gömör) megvizsgáljuk a leginkább vidéki jellemzővel bíró térségeket, valamint megnézzük, hogy ezen eurorégiók területén Leader típusú akciócsoportok működnek-e. Ezek után megnézzük, hogy a hálózatban illetve az Interreg programot megvalósító konzorciális partnerek kapcsolódó partnerei körében hol vannak olyan potenciális bázis szervezetek, melyek hosszú távon képesek ellátni egy-egy határon átnyúló, majdani EGTC akciócsoport koordinálását, kiszolgálását. Magyarországon erre a 2007-2013 közötti időszak Leader programjait segíteni hivatott helyi vidékfejlesztési irodák (HVI) jó merítési alapot jelentenek, ám azt is tudni kell, hogy a 2007-ben létrehozott magyar HVI-k jelentős részében képzetlen, fiatal munkatársak kerültek irodavezetői pozíciókba, így szakmai kompetenciájuk egyelőre limitált.

A kiválasztott kistérségekben a regisztrált szervezetek körében szervezzük meg a képzési programokat kistérségenként 20-25 fő részvételével, vagyis a program mindösszesen 60-75 főt képzésére vállalkozik. A képzési program időintervalluma 3 hónap, 2007. szeptember-november között

zajlik. Minden mikrorégióban a résztvevők közé be kell vonni 2-2 főt más régiókból, akik megfigyelőként vesznek részt a munkában elsősorban azzal a céllal, hogy eredeti településükre visszatérve informálják a helyi közösséget a képzési tartalmáról, módszereiről ezzel is fokozva a képzési multiplikátor hatását.

A résztvevők megszólítása több csatornán keresztül zajlik. Egyrészt az együttműködő szervezetek és már létrejött info-pontok saját kapcsolati hálóját használjuk fel, másrészt a kistérségi megbízottak és HVI irodák formális és informális kapcsolataink keresztül, harmadrészt pedig a célterületen működő szervezeti adatbázisok és EU pályázati adatbázisok alapján a szervezeteknek közvetlenül eljuttatott anyagokon keresztül direkt megkeresést alkalmazunk a célzott térségekben. Ezek mellett természetesen a célcsoportot a hálózat közvetlen belső levelező listáján keresztül is megszólítjuk.

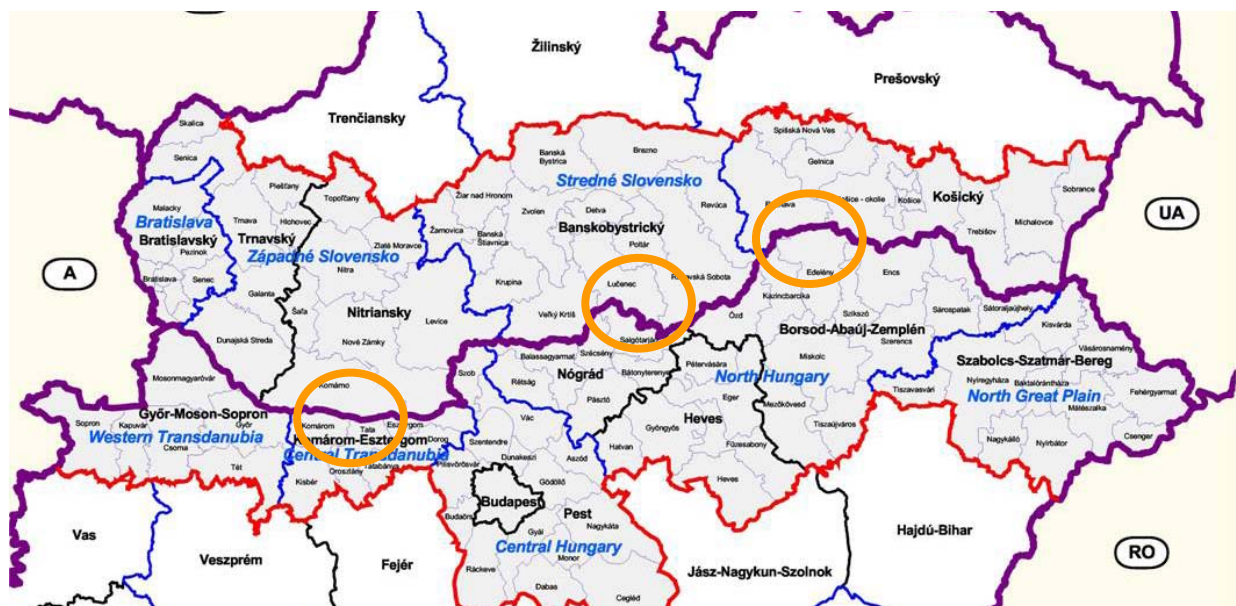
3. Földrajzi kiterjedés

A képzési program akkor lesz a leghatékonyabb, ha a résztvevői kör szakmai-ágazati szinten heterogén, képzettségi szinten legalább elkezdett felsőfokú képzési (felsőfokú szakképzés is) tapasztalattal bír, valamint földrajzilag lehatárolt területről, egy-egy mikrotérségből (kistérség/járás) kerül ki. A konkrét képzési helyszínek kiválasztásánál a megközelíthetőség (határátkelő közelsége, utazás) és a logisztikai szempontokat és a korábban vázolt szakmai szempontokat mérlegelve kell a legideálisabbat megkeresni mindhárom modell térségben. Célszerű, ha olyan térséget választunk melynek természetes módon alakult városközpontja is van, kis vagy középvárossal. Az adott város vonzáskörzetébe tartozó települések (a határ mindkét oldalát tekintve) várhatóan eltérő adottságokkal rendelkeznek, az ebből fakadó problémák, esetleges konfliktusok kezelésére fel kell készülni.

4. Kiválasztott mikrotérségek

A képzési helyszínek, mikrotérségek lehatárolásánál alapvetően a NUTS IV-es szintet kell alapul venni. Figyelembe véve a meglévő INFO pontokat és HVI valamint Leader bázisokat az alábbi, határon átnyúló térségekben javasoljuk a képzést megtartani:

NUTS IV.	Leader +	Irodai háttér	Karaktere	Lehetséges projekt tervek
Edelény-Rozsnyó	Felső-Bódva-völgy	Edelény (HVI) Rozsnyó (SZAKC)	Rurális, agrár térség, gazdaságilag leszakadó	Értékmentő településfejlesztés Helyi adottságokra alapozott turisztikai szolgáltatások, Mintagyümölcsösök, gyógynövényes ligetek létrehozása
Tata-Komárom	Által-ér Völgye	Tata (HVI) Komárno (SZAKC)	Nem rurális, agrár térség, gazdaságilag fejlődő	
Salgótarján-Losonc	8 Palóc+	Salgótarján (HVI) Losonc (SZAKC)	Nem rurális, nem agrár térség, gazdaságilag stagnáló	

5. Létszám

A képzés az összetett csoportdinamikai folyamatoknak és a speciális szükségletekhez való nagyfokú alkalmazkodásnak köszönhetően hatékonyan csak kis létszámban valósulhat meg, így a tervezett létszám három helyszínen optimálisan kb. 20-25 fővel zajlik, helyszínenként három-három munkacsoportban, munkacsoportonként 6-8 fő részvételével. A képzésen végig résztvevők száma várhatóan 50-55 fő lesz. Figyelembe véve az átlagos lemorzsolódási rátát célszerű a képzésbe az elején kb. 70-75 főt bevonni, hogy még a gyakorlati munka idejére is megfelelő számú team tudjon dolgozni.

6. Képzési filozófia

A képzés két nagy témakört ölel fel, egyrészt a vonatkozó EU intézményekről és forrásokról szóló általános információkat (pl. EGTC, Alapok, Programok, segítő intézmények stb.) másrészt a programozás és a szükségletfeltárás technikáival, módszertani ismereteivel foglalkozik.

Az Echo Innovációs Műhely által tervezett alapképzés a határon átnyúló közösségi programok és kezdeményezések tervezéséhez intenzív képzési program filozófiája azon alapul, hogy mind az EU által elvárt PCM alapú projekttervezés technikái, mind pedig azzal szorosan összefüggő szükségletfeltárás megismerési és rendszerezési szabályszerűségek módszertani sajátosságait alapvetően csak a gyakorlatban lehet megtanulni. Ennek megfelelően a képzési program elméleti és gyakorlati foglalkozásai mellett a képzésben résztvevők egy vagy több saját projekttervet is készítenek az oktatók, gyakorlatvezetők és facilitátorok segítségével.

A képzési program alapvetően azt nyújtja a hallgatóknak, ami az Interreghez kapcsolódó fejlesztési munkákban gyakran kimarad: az elmélet és a gyakorlat közötti hidat, a határon átnyúló EU projekttervezési technikák gyakorlat orientált módszertani képzését.

A képzés egy intenzív, magyar nyelvű készségfejlesztő módszertani képzés, mely során a résztvevők elméleti felkészültsége és gyakorlati tapasztalata növekszik a képzési cél tekintetében.

A résztvevők átfogó képet kapnak az EU forrásteremtés lehetőségeiről, a programozási technikákról és a határon átnyúló együttműködésben megvalósított vidékfejlesztési programok teljes munkafolyamatáról és egy-egy részterülettel mélyebben is megismerkednek három munkacsoportban. A képzés 60 órás intenzív szakmai továbbképzési programként zajlik.

Az Echo Network képzési tematikája a civil szektor angolszász képzései során széles körben elterjedt integrált Theory-based Practice oktatásmódszertanát követi, vagyis az elméleti alapokat közvetlen azonnali gyakorlati feladatmegoldás követi, mely részfeladatok végül egy komplex csoportfeladat megoldását adják ki, jelen esetben egy közös fejlesztési projekt tervének legalább vázlatos kidolgozása.

7. Képzési témakörök

A képzési tematika igazodik az esettanulmányban rögzítettekhez és a hátrányos helyzetű, elmaradott mikrotérségekben az EU projekttervezés elméleti felkészítése mellett a gyakorlati megvalósítását is célozza legalább élményalapú jártassági szinten. A képzés elméleti modulja az alábbi témaköröket tartalmazza:

- Alapok az Európai Unióban
- A határon átnyúló együttműködések támogatási politikája
- A közösségi programok menedzsment deficitjének kialakulása
- Kék Óceán Stratégia a határon átnyúló együttműködésekben
- A Közöségi kezdeményezéseket megalapozó szükségletfeltárás módszertana
- Térinformatikai eredmények alkalmazása a programtervezés és monitoring során
- Az civil szektor részvétele az Európai Unió közösségi kezdeményezéseiben
- A PCM alapú projekt tervezés és projektmenedzsment módszerei
- Határon átnyúló gazdaságfejlesztési koncepciók kidolgozásának problémái
- Közöségi kezdeményezések: Leader+ és ETEOP
- Az EGTC rendelet és annak hatása a határon átnyúló mikrotérségi együttműködésekre
- Közöségi programok 2007-2013
- Nemzeti fejlesztési tervek nyújtotta forráslehetőségek Szlovákiában és Magyarországon
- Lakossági együttműködések és a részvételi demokrácia helyi technikái

Az Európai Bizottság 1992-ben elfogadta, hogy a PCM (projektciklus-menedzsment) legyen az EU projektek tervezésének és végrehajtásának fő eszköze így ennek gyakorlására a képzés során különös hangsúlyt fektetünk, de a gyakorlati modul kitér a logframe, az indikátorrendszer, a TOR, az ex ante és ex post értékelés stb. alkalmazási módjára. Civil szervezetek által megvalósított EU projekteket esettanulmányi szinten dolgozunk fel a valós partnerségi projekttervezésre való felkészülés részeként. Ezen programok általában igénylik a lakossági szükségletfeltérést és a részvételi demokrácián alapuló programok helyi validálását. A fejlesztendő kulcskompetenciák között ezekre is kitérünk. Az elméleti modul ezen felül tartalmaz előadásokat és/vagy jegyzet anyagot az EU általános támogatási politikájáról valamint a 2007-2013 közötti konkrét közösségi kezdeményezésekről és közösségi programokról.

8. Oktatásszervezési kérdések

A képzési módszer az elmélet és a gyakorlat szorosan egymásra épül, intenzív képzéséként 3 teljes munkanapon át egész napos elfoglaltságot jelent, a távmunkában megvalósítandó feladatok pedig

egyéni ütemezést igényelnek. A képzés a három kiválasztott térségben, helyben zajlik naponta 9-től 17-óráig.

Az első modul alapvető célja az elméleti megalapozás. Ennek részeként távoktatási formában, egyéni munkatempóban kell feldolgozni kiadott szakirodalmat, melynek a végén sikeres internetes „vizsgát” kell tenni egy on-line teszt kitöltésével. A második modulban előadások hangzanak el az alapvető elméleti tudnivalókról, így a közösségi és nemzeti forráslehetőségekről, az EU támogatási politikájáról, az EGTC rendeletről, az állampolgári technikákról, a közösségi projektek tervezésének módszereiről, a szükségletfeltárás és monitoring technikákról.

Az elméleti előadásokra minden nap 9-12 óra között kerül sor. A délutáni kiscsoportos foglalkozások keretében (13-15 óra között) készítik elő a hallgatók a kurzus során elkészítendő projekt tervet. A gyakorlati munka három párhuzamos munkacsoportban zajlik igazodva a helyi vidékfejlesztési projektekhez:

1. Szükségletfeltárás és monitoring munkacsoport (MET)
 - akik a térségi, lakossági szükségleteket tárják fel és a program adekvátságát és eredményességét monitorozzák
2. Programtervező munkacsoport (PLA)
 - akik a projekt belső szerkezetét, elemeit tervezik meg, az aktivitásokat és azok eszközeit határozzák meg
3. Partecipációs munkacsoport (DEM)
 - akik a projekt partnerségéről és a részvételi demokrácia szabályainak megfelelően a lakossági kapcsolatokat és érdekartikulációs valamint információs csatornákat tervezik meg

A program képzési moduljának célját jelen tanulmány bevezetője pontosan rögzíti. A háttér adatok, lebonyolított vizsgálatok eredményi alapján és a képzési program célrendszeréhez igazodva a képzési tematika összeállítása nem egyszerű feladat, mert az óraszám behatárolja a tananyag mennyiségét és az előadók számát, az ütemterv rendkívül feszes. A képzés magyar nyelven zajlik, a képzési segédanyagok is magyar nyelven készülnek.

Technikai feltételek:

- 20-25 fő befogadására alkalmas mobil bútorzatú terem, projektor, vetítővászon, a közelben fénymásolási lehetőséggel és étkezéssel
- 3 db 6-7 fő befogadására alkalmas kisterem legalább 2 számítógéppel, internet-kapcsolattal és nyomtatási lehetőséggel

Humán erőforrás (csoportonként):

- 1 fő csoport facilitátor
- 1 fő csoport – asszisztens (mindhárom csoportot ki tudja szolgálni)
- 3 fő csoportvezető a gyakorlati munkák irányítására, akik részben az elméleti modulokat is tartják

- Külső előadók az elméleti tematikához igazodva
- Távoktatási modul felelős

Jelentkezés:

A képzésre a kijelölt mikrotérségből az Echo Network által kiadott hivatalos jelentkezési lapon lehet és a képzési szerződés mindkét fél által történő aláírása után válik elfogadottá

Végső oktatásszervezési egységek és óraszámok:

- I. Elméleti távoktatás (22 óra) - otthoni
- II. Elméleti előadások (9 óra) - tantermi
- III. Gyakorlati blokk (9 óra) - tantermi
- IV. Projektmunka (20 óra) - helyszíni

	1. helyszín	2. helyszín	3. helyszín
2007.08.30.	Oktatók kiválasztása		
2007.09.15.	A képzés technikai körülményeinek előkészítése, szervezése Anyagok feltöltése a weblapra		
2007.09.25.	Jelentkezés, kiválasztás	Jelentkezés, kiválasztás	Jelentkezés, kiválasztás
2007.10.10.	1.Táv munka szakasz (8 óra)	1.Táv munka szakasz (8 óra)	1.Táv munka szakasz (8 óra)
2007.10.13-15.	Elméleti és gyakorlati képzési napok (3*6 óra)		
2007.10.20-22.	2.Táv munka szakasz (8 óra)	Elméleti és gyakorlati képzési napok (3*6 óra)	
2007.10.27-29.	3.Táv munka szakasz (6 óra)	2.Táv munka szakasz (8 óra)	Elméleti és gyakorlati képzési napok (3*6 óra)
2007.11.05.		3.Táv munka szakasz (6 óra)	2.Táv munka szakasz (8 óra)
2007.11.10.			3.Táv munka szakasz (6 óra)
2007.11.20.	Záró Workshop	Záró Workshop	Záró Workshop
2007.11.25.	A hálózat monitorozása, tanácsadás, on-line segítségnyújtás		
2007.11.30.	Végső értékelő workshop a projekt oktatóinak és szervezőinek, dokumentáció		

9. Oktatási segédletek

A képzési programot többféle oktatási segédlet egészíti ki. A program során a képzési munka hatékonysága növelés érdekében többféle szakmai segédanyag készül az alábbiak szerint

Egyrészt elkészül egy egységes tanfolyami jegyzet, A4-es méretben 5 ív terjedelemben (kb. 80 oldal), 60 példányban, (további sokszorosítható formában) valamint az egységes tanfolyami jegyzet elektronikus példányban (3 pld), CD-n is közre adásra kerül.

A hallgatók írásban is megkapják az elhangzott előadások szerkesztett, kibővített változatát, végül pedig az előadásokat kísérő vetített prezentációk diáinak nyomtatott változata is a résztvevők rendelkezésére áll. Ez utóbbi anyagot mindig az előadások elején, a részletes leírást a végén osztjuk ki a hallgatóknak. Ezen anyagokat a hallgatók a saját kapcsos-füzetes képzési dossziéjukban gyűjtögetik, mely a képzés során egyénre szabott oktatási segédletként áll majd rendelkezésükre.

A kurzus és a program egészét egyesületünk intranetes felületén zárt felhasználási körű on-line felület egészíti ki, ahol a képzésen résztvevő hallgatók további anyagokat (pdf, sav, doc) és adatbázisokat találnak majd, illetve ahol a résztvevők a távmunka időszakban fórum rendszerben dolgozhatnak a közös feladatmegoldáson.

Ezen túl a képzésben résztvevők számára levelező listát indítunk, mely a közösségi kezdeményezési hálózat vagy a későbbiekben tervezett együttműködési hálózathoz való csatlakozásnál is hasznos lehet

10. Értékelési eljárások a programban

Minden képzési napon napi értékelő kérdőívet töltenek ki a résztvevők és a képzés végén egy komplex értékelő kérdőívet veszünk fel valamint kezdő és végső értékelő workshopot szervezünk.

Értékelési módszer	Leírása, feltételek
Előzetes workshop	Kompetenciák előzetes felmérése a hallgatók körében, a tematika és programelemek átbeszélése, a játékszabályok tisztázása
Napi értékelő kérdőív	Kompetenciák előzetes felmérése a hallgatók körében Minden nap felvéve, a napi elméleti és gyakorlati munkára koncentrálv
Kurzus értékelő kérdőív	A program céljaira, a kurzus egészére koncentrálv
Értékelő fókuszcsoport	Értékelő workshop melynek célja kvalitatív információk gyűjtése a kísérleti képzésről, a módosítási pontok meghatározása
Követő értékelés	Három hónappal a képzés zárása után a résztvevőkkel ismételt fókuszcsoport arról, hogyan tudták hasznosítani a képzés tapasztalatait a résztvevők, mi lett a projekt tervek sorsa
Eredmények mérése	A képzési program eredményességének mérése, az alábbi indikátorok mentén: Input indikátorok (pl. tanárok száma, órák száma, képzés fajlagos költségei) Output indikátor: képzést elvégzők száma, a programok nyomon követők száma, az érdekartikulációs folyamatba involvált szervezetek száma Outcome indikátor: résztvevők tudásának és attitűdjének változása, a civil érdekartikuláció hatékonyságának változása Impact indicator: a képzés nyomán megvalósuló együttműködési projektek hatása a mikrotérségre

11. Kiegészítő szakmai rendezvények

A program során a három térségben a fejlesztő, gyakorlat orientált képzési programot kiegészítő szakmai szolgáltatások és rendezvények kísérik.

Mind a három képzési csoport mellé facilitátort (térségi mentor) biztosítunk, akik az info-ponton keresztül a képzési program során folyamatosan kapcsolatban állnak a csoporttal és szakmai tanácsadással, orientálással on-line és személyes jelenléttel folyamatosan segíti az adott csoportot a

képzési program gyakorlati feladatainak megvalósításában. A képzési program minden térségben záró, értékelő workshoppal kerül befejezésre.

12. Helyi szükségletfeltárás

A képzést megelőző kutatás elsődleges célja annak meghatározása, hogy a kísérleti program a határ szakszán konkrétan milyen helyi igényekre reagálva kerüljön lebonyolításra, illetve annak feltárása, hogy a kiválasztott térségekben a célcsoport milyen attitűdökkel, probléma percepcióval és háttértudással, felkészültséggel rendelkezik a közösségi kezdeményezések helyi megvalósítása és facilitálása tekintetében. Ennek megfelelően az alapozó kutatásnak részben feltáró, részben pedig helyzetleíró jellegűnek kell lennie.

A szükséglet eredeti definícióját a fiziológia alkotta közel százötven évvel ezelőtt. E szerint a szükséglet olyan hiány a szervezetben (pl.: folyadékhiány, oxigénhiány, tápanyaghiány, vitaminhiány stb.), amely tartósabb fennállása esetén az egészséget vagy súlyosabb fokon az életet fenyegeti. Az ilyen fiziológiai szükségletek nyomán jellegzetes belső állapot áll elő, s ez olyan cselekvésre készíteti a szervezetet, amelynek következtében a hiány megszűnik. Később a pszichológia kibővítette a fogalmat és sokkal tágabb értelemben kezdte használni, s a szükségletet nem csupán fiziológiai, hanem különböző pszichikus jelenségekre is vonatkoztatták. Ebben az értelemben beszélhetünk kulturális, szociális, esztétikai - és más, hasonlóan magasabb rendű - szükségletekről is. A szükséglet fontos jellemzője, hogy szerkezetét tekintve (velünk született) szükségleti diszpozíció és valamilyen magatartási-tevékenységi algoritmus, program alkotja, mely az alacsonyabb rendű szükségleteknél előre programozott (pl. ha éhes az ember, akkor ételmezt szerez), a magasabb szintű szükségleteknél azonban az individualizáció és a szocializáció folyamatában alakul ki.

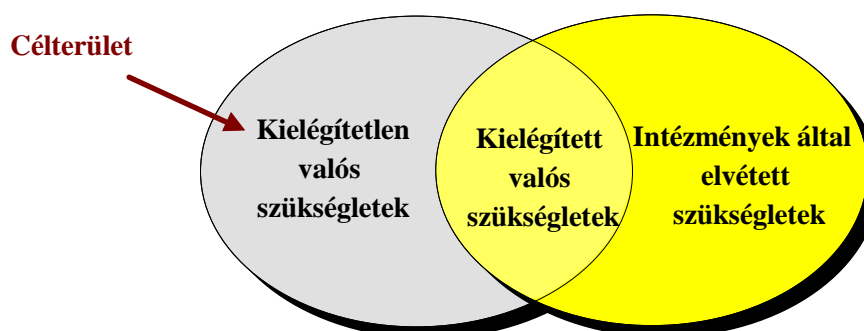
Ebben a vonatkozásban a képzési programnak olyan magasabb rendű szociális szükségleteknek a társadalmi intézmények által történő kielégítése érdekében tervezhető közösségi kezdeményezésekre kell reflektálnia, melyek a valós kistérségi hiányokon, kielégítetlen lakossági szükségleteken alapulnak. Az EU közösségi kezdeményezéseihez és közösségi programjaihoz igazodva természetesen nem szükséges minden fajta szükséglet és annak kielégítésének feltárása a célzott kistérségekben.

A pszichológiában és az evolúciós szemléletű szociológiában a Maslow által alkotott szükséglet-hierarchia a legismertebb, mely az alapvető biológiai szükségletektől a bonyolultabb, komplexebb motivációkig terjed, s nemcsak hierarchiát jelent a szükségletek egymásutánja, hanem fejlődést is. A legegyszerűbb szükséglet a fiziológiai szükséglet. Ha ez rendben van, akkor az egyénnek a biztonsági szükségletét kell kielégíteni (ezek olyan jellemzők, amik biztonságot adnak, mind térben,

mind időben.) Ha ez a szükséglet is kielégített, a következő szükséglet a szeretet és a valahova tartozás, illetve az értékelési, megbecsülési szükséglet, míg a legmagasabb szint az önmegvalósítási szükséglet. A piramis alján található motívumok hiányalapúak (valamilyen hiányból származnak), míg a magasabb szintek motívumai inkább növekedésalapúnak tekinthetők. Fontos, hogy amíg az alacsonyabb szinten lévő szükséglet legalább részben nincs kielégítve, a magasabb szinten lévő szükséglet nem válhat a cselekvés meghatározójává.

Igazodva a 2007-2013-ra tervezett közösségi kezdeményezésekhez, a képzés egészében és a képzést megalapozó kutatásban alapvetően öt szükségleti dimenziót tartunk szem előtt: a térség szociális, egészségügyi, kulturális-oktatási, környezeti és gazdaságfejlesztési szükségleti diszpozícióit. Ezek közül a három (szociális, egészségügyi, környezeti) alapvetően hiányalapú szükségletekkel hozható összefüggésbe, míg a kulturális-oktatási és gazdaságfejlesztési dimenzió már inkább növekedésalapú, vagyis magasabb rendű szükséglet.

A helyi közösségi szükségletek és az helyi intézmények, nonprofit vagy forprofit szervezetek által nyújtott szolgáltatások, tevékenységek közös metszetében helyezkednek el azok a kielégített valós térségi szükségletek, amelyekre jól reflektálnak a helyi intézmények és NGO-k valamint a piaci szektor szolgáltatásai. Képzés és a későbbi programozás során a fő cél nem ennek, hanem a kielégítetlen valós szükségleteknek a minél pontosabb lokalizálása és a résztvevők felkészítése e kielégítetlen valós szükségleteket célzó programok helyi tervezésére, közösségi kezdeményezésekhez történő csatornázására valamint együttműködésben, valós helyi partnerségben történő megvalósítására.

13. Részletes tematika

0. hét

		Csoportmunka		Várt eredmény
1. A kurzus szabályainak ismertetése 2. Ismerkedés a témával és egymással 3. előzetes elvárások megfogalmazása mindkét fél részéről 4. csoportvezetők bemutatkozása 5. jelentkezés a csoportokba	MET:	Ismerkedés, kompetencia felmérés	Összeáll a résztvevők közös tudásbázisa, felmérésre kerül a kompetencia szint, valamint világos lesz mindenkinek a szabályrendszer	
	PLA:	Ismerkedés, kompetencia felmérés		
	DEM:	Ismerkedés, kompetencia felmérés		

Távmunka (22 óra)

		Csoportmunka		Várt eredmény
Alapok az Európai Unióban Közösségi kezdeményezések Az európai vidékfejlesztési politika alapjai A határon átnyúló együttműködések támogatási politikája Térinformatikai eredmények alkalmazása a programtervezés és monitoring során Az civil szektor részvétele az Európai Unió közösségi kezdeményezéseiben Nemzeti fejlesztési tervek nyújtotta forráslehetőségek Szlovákiában és Magyarországon Lakossági együttműködések és a részvételi demokrácia helyi technikái	MET:	Csoport szerepek elosztása, fórum beindítása	A nélkülözhetetlen elméleti alapok elsajátítása, háttérinformációkat összegyűjtik a résztvevők, nő az információ-keresési kompetencia	
	PLA:	Csoport szerepek elosztása, fórum beindítása		
	DEM:	Csoport szerepek elosztása, fórum beindítása		

Elméleti és gyakorlati tantermi oktatás (9 óra +9óra)

Nap	Cím	Téma	Óraszám	Módszer	Tervezett előadó
1.	Az EGTC rendelet és annak hatása a határon átnyúló mikrotérségi együttműködésekre	- EGTC előzményei - implementációs szakasz - részvételi lehetőség, célterületek - gesztor szervezetek	1,5 óra	Előadás	Ocskay Gyula
1.	Európai Területi Együttműködés	-célterület -startégiai elemek -specifikus célok	1,5 óra	Előadás	Ocskay Gyula

	magyar-szlovák operatív programjának prioritásai és beavatkozási területei	-prioritási tengelyek -kapcsolódó pályázati rendszer			
1.	Határon átnyúló fejlesztési koncepciók kidolgozásának problémái	- Irányító hatóságok - Támogató szervezetek - Szakmai szövetségek szerepe, feladata	3 óra	Előadás+esettanulmány	Dr. Szakáli István Loránd
2.	A PCM alapú projekt tervezés és projektmenedzsment módszerei	- Stratégia programozás és jövőkép - A programozás lépései	3 óra	Előadás	Dr. Kulcsár László
2.	A projekt tervezése	- projekt ötlet részletezése - logikai keretmátrix gyakorlása	3 óra	Gyakorlat	Ruff Tamás
3.	Közösségi kezdeményezéseket megalapozó szükségletfeltárás módszertana	- szükségletfeltárási folyamat modell - kvalitatív módszerek - kvantitív módszerek - elemzési szintek	1 óra	Előadás	Domokos Tamás
3.	A civil társadalom mint partner a Közösségi kezdeményezésekben	-Az Európai Bizottság és a civil társadalom pénzügyi kapcsolata -Hogyan vonható be a civil társadalom, mint partner? -A partnerség elve a 2004-től	1 óra	Előadás	Zugor Zsuzsanna
3.	A közösségi programok új rendszere 2007-2013	LIFE +, CIP, EU7, MEDIA 2007, Integrált Akcióterv az Élethosszig Tartó Tanulásért, Kultúra 2007, Cselekvő Ifjúság stb.	1 óra	Előadás	Zugor Zsuzsanna
3.	Leader tapasztalatok az Európai Unióban	- Spanyol, Ír és magyar EU tapasztalatok -Akciócsoportok szervezésének problémái - Partnerség a közösségi kezdeményezésben	3 óra	Előadás+esettanulmány	Dr. Nemes Gusztáv
		ÖSSZESEN	18 óra		

Projektmunka (20 óra)

		Csoportmunka		Várt eredmény
	Projekt tervező adatlap közös kitöltése munkacsoportonként A projekt részletezése	MET:	a térségi, lakossági szükségletek bemutatása, a program adekvátságának és eredményességének monitorozása	Elkészül egy közös projektterv
		PLA:	a projekt belső szerkezetét, elemeit tervezik meg, az aktivitásokat és azok eszközeit határozzák meg	
		DEM:	a projekt partnerségéről és a részvételi demokrácia szabályainak megfelelően a lakossági kapcsolatokat és érdekartikulációs valamint információs csatornákat tervezik meg	

14. Kulcskompetenciák

A képzés során az alábbi kulcskompetenciák kialakítására, fejlesztésére törekszünk:

- 14.1 A közösségi kezdeményezések és azok tágabb kontextusának megértése
- 14.2 Magyarország – Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködés Operatív Program 2007-2013 ismerete
- 14.3 Leader program felépítése és a HVI-k szerepének megértése
- 14.4 Részvételi demokrácia technikák alapjainak ismerete
- 14.5 Közösségi kezdeményezéseket megalapozó szükségletfeltárás módszereinek ismerete
- 14.6 Az civil szektor részvételének megértése az Európai Unió közösségi kezdeményezéseiben
- 14.7 A projekt tervezés és projektmenedzsment módszereinek ismerete
- 14.8 A logikai keretmátrix (logframe)
- 14.9 Monitoring- és értékelési indikátorok típusainak ismerete
- 14.10 A 2007 és 2013 között elérhető közösségi programok ismerete